

Beslut 2012/03

Beslutsprövning. Fråga om ett beslut av kyrkofullmäktige är lagligen utformat då fullföljdshänvisning saknas. Även fråga om beredningskrav.

Svenska kyrkans överklagandenämnd
Meddelat 2012-01-27

57 kap. 10 § och 3. kap 39-44 §§i kyrkoordningen

Kyrkofullmäktige i Z församling behandlade vid extra sammanträde den 15 september 2011 fråga om inre omdaning av Z kyrka. Förslag till beslut förelåg i form av yrkande om att fullmäktige måtte fatta beslut om att genomföra ett sedan tidigare framtaget förslag ("ursprungsförslaget") om invändiga förändringar i kyrkan.

Sedan fullmäktige beslutat i såväl frågor av ordningskaraktär, som beträffande fråga om ärendet skulle avgöras vid sittande sammanträde, beslutade fullmäktiges majoritet att "ursprungsförslaget" måtte genomföras. Beslutet fattades genom voteringsförfarande, varvid 16 ledamöter ställde sig bakom förslaget och 3 ledamöter var emot.

A, ledamot och vice ordförande i fullmäktige begärde beslutsprövning av fullmäktiges beslut 2011-09-15 avseende omdaning av Z kyrka. Till stöd för sin talan anförde hon i huvudsak följande. Enligt juristutlåtande, som hon tagit del av, är beslutet inte lagligen utformat då det saknar fullföljdshänvisning. Beslutet är ogiltigt redan på denna grund. Vidare är den föreslagna ombyggnaden inte arkitektoniskt anpassad för en 1100-talskyrka och ej heller ekonomiskt försvarbar. Det finns ett massivt motstånd mot ombyggnaden från församlingsmedlemmarna, som vill ha kyrkan bevarad i sitt ursprungliga skick. Majoriteten av de förtroendevalda i fullmäktige har inte i tillräcklig grad beaktat församlingsmedlemmarnas önskemål i detta avseende. Församlingsmedlemmarna känner sig överkörda då de inte blivit informerade i ärendet förrän i ett mycket sent skede och då inte fått möjlighet att yttra sig. Hon vill ha demokrati inte diktatur inom Svenska kyrkan.

Kyrkofullmäktige, genom ordföranden B, yttrade sig i ärendet.

Domkapitlet beslutade den 9 november 2011 att lämna begäran om beslutsprövning utan bifall.

Som skäl för beslutet anförde domkapitlet följande: "Enligt 57 kap. 10 § kyrkoordningen skall ett beslut upphävas, om det

1. inte har tillkommit i rätt ordning,
2. hänför sig till något som inte är en angelägenhet för församlingen,
3. har fattats av ett organ som har överskridit sina befogenheter, eller
4. strider mot kyrkoordningen, någon annan kyrklig bestämmelse eller någon rättsregel som Svenska kyrkan har att följa.

Beslutsprövningen är en rent formell prövning och någon bedömning av ett klandrat besluts materiella lämplighet kan inte ske vid en sådan prövning.

En allmän förutsättning för att en begäran om beslutsprövning ska kunna prövas i sak är att det verkligen har fattats ett beslut. Vidare är beslut av rent förberedande eller rent verkställande art undantagna möjligheten till beslutsprövning.

Domkapitlet gör följande bedömning

Klaganden gör – som det får förstås – gällande att kyrkofullmäktiges beslut kringgärdats av sådana

formella brister, att beslutet inte kan anses ha tillkommit i rätt ordning, alternativt far anses ha tillkommit i strid med bestämmelser i kyrkoordningen. De brister som domkapitlet uppfattar ha åberopats i ärendet är följande

- a) fullmäktiges beslut enligt protokoll fört vid sammanträde den 15 september 2011, §21, saknar fullföljdshänvisning,
- b) församlingsmedlemmar har inte fått information i ärendet förrän i ett mycket sent skede och har då inte fått möjlighet att yttra sig samt
- c) den bakomliggande beredningen av fullmäktiges ärende har rent allmänt varit bristfällig och inte tagit tillräcklig hänsyn till arkitektoniska och ekonomiska konsekvenser av omdaning, ej heller till församlingsmedlemmarnas önskemål.

Bestämmelser om protokoll i kyrkofullmäktige finns i 3 kap. 39–44 §§ kyrkoordningen. Av bestämmelserna följer inte något krav på att enskilda beslutsärenden i protokoll ska åtföljas av särskild fullföljdshänvisning (närmare bestämmelser om hur man går till väga när man vill begära beslutsprövning framgår direkt av bestämmelser i 57 kap. kyrkoordningen). Avsaknaden av fullföljdshänvisning utgör således inte någon brist i formellt hänseende.

Domkapitlet kan vidare bara konstatera att en överväldigande majoritet av fullmäktiges ledamöter bifallit visst förslag om omdaning av Z kyrka; såvitt framkommit under åtföljande av de procedurbestämmelser för beslutsfattande som kyrkoordningen uppställer. Frågan om kyrkans eventuella omdaning har uppenbarligen varit värdeladdad.

Kyrkofullmäktige utgör det högsta beslutande organet på lokal nivå och utses direkt av församlingens röstberättigade i kyrkliga val; redan det faktum att ett ärende lyfts till kyrkofullmäktige får anses signalera en tydlig ambition om att man vill nå en så bred representativitet som möjligt i frågan. Domkapitlet finner för övrigt inte skäl att ifrågasätta uppgifterna från kyrkofullmäktiges ordförande om att församlingen dessutom löpande berett övriga kyrkotillhöriga i församlingen tillgång till såväl skriftlig som muntlig information beträffande den planerade omdaning av Z kyrka. Något krav på frivilligt tillhandahållande av sådan information i ett pågående ärende uppställs inte i kyrkoordningen. Någon överträdelse av bestämmelse i kyrkoordningen föreligger således ej heller i detta avseende.

Beträffande den bakomliggande beredningen av ärendet har framkommit att frågan om omdaning av Z kyrka har beretts av församlingens kyrkoråd. Kyrkoordningen ställer inte några särskilda krav på sådan berednings kvalitet och allsidighet, utan detta är något som fullmäktige får bedöma från fall till fall. I förevarande ärende tycks fullmäktige även ha tagit ställning i just denna fråga; av protokoll från sammanträdet 2011-09-15 framgår [att] fullmäktige lämnat ett yrkande om återremiss till kyrkorådet för fortsatt beredning utan bifall.

Domkapitlet finner sammantaget och mot bakgrund av ovanstående att klagandenas begäran om beslutsprövning av kyrkofullmäktiges beslut ska lämnas utan bifall."

A har överklagat domkapitlets beslut.

Hon har till stöd för sitt överklagande anfört följande: "Vidhåller enligt juristutlåtande, att beslutet av fullmäktige inte är lagligen utformat, då det saknar fullföljdshänvisning, och mitt yrkande på att beslutet ogiltigförklaras och rivs upp står därför kvar. Vad det gäller ordförande Bs yttrande i ärendet är det inte alls med verkligheten överensstämmande. Informationsmötet hölls i Kyrkan i ett mycket sent skeende, och när i princip bara ett beslut av Kyrkofullmäktige återstod, och då det dessutom var klart sagt ifrån att det inte fick bli någon diskussion utan bara information, alltså ingen möjlighet för yttrande eller att få framföra sin åsikt skulle få förekomma. Detta är i allra högsta grad en angelägenhet för församlingsmedlemmarna, att man får yttra sig i ett så viktigt ärende, deras önskemål var att informationsmötet skulle hållas på en neutral plats, t ex i församlingshemmet en

vardagskväll och med möjlighet att få yttra sig, så blev det dock inte. Obs! På dagordningen för informationsmötet finns inte någon punkt för yttrande. Även här, enligt juristen har man en skyldighet som förtroendevald att lyssna och ta hänsyn till församlingsmedlemmarnas önskemål, som undertecknad också vidhåller.

Anser att Svenska Kyrkan skall följa gällande lagar och regler och att dessa skrivs in i kyrkoordningen, samt att utöva demokrati."

Svenska kyrkans överklagandenämnd (Ingvar Paulsson, Kenneth Nordgren, Hans-Olof Hansson, Torgny Werger och Bengt Peterson) anförde i beslut den 27 januari 2012 följande.

Överklagandenämnden gör inte någon annan bedömning än den som domkapitlet har gjort när det gäller frågan om fullföljdshänvisning vid sådana beslut som endast kan överklagas genom bestämmelserna om beslutsprövning.

Inte heller gör Överklagandenämnden någon annan bedömning än den som domkapitlet har gjort när det gäller frågorna om information och möjlighet att yttra sig för församlingsmedlemmar.

Sammanfattningsvis anser Överklagandenämnden således att överklagandet ska avslås.

Överklagandenämndens beslut: Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Sökord: Beslutsprövning. Kyrkofullmäktige. Beredning.

Ärendenummer: ÖN 2011/47

Beslut: 03/2012